

rodnost brez ozira na vero! — kako li zamoremo to napraviti? Nam se to ravno toliko dozdeva, kakor ako bi kdo rekel: človek delaj; pa dela naj tvoja duša brez ozira na teló; — ali naj dela tvoje teló brez ozira na dušo. Kako hočeš to? Loči dušo od telesa in mrtev si in celó nič delati ne moreš. Duša in telo, živo zvezana, sta ravno ena oseba — eden človek, ki nosi odgovornost za vsa svoja dejanja, dušna in telesna. — Zdaj pa reci katoliškemu Slovencu: zdaj delaj kot katoličan brez ozira na Slovenca; zdaj pa delaj kot Slovenec brez ozira na katoličana. Kako hočeš to? kako hočeš sam v sebi ločiti katoličana od Slovenca? Naslov tega bandera tedaj družega ni, kakor sleparija za kratkovidne duhove; nastavljena limanica za bebce, na katero se pa nijeden razsvitljen in vesten katoličan ne vsede.

In tretje je to, da nam mnoge skušnje, ki smo jih zlasti zadnji čas doživeli, jasno kažejo, da onim, ki nam to bandero kažejo, prav za prav z njim še resnica ni; kajti sami ne držé tega, kar so na bandero zapisali. Znano je namreč, da so naši konservativni rodoljubi itak dolga leta z liberalnimi složno delali na narodnem polji. Liberalci jim ne morejo očitati in jim tudi niso očitali, da bi bili v katerikoli točki nezvesti postali narodnemu programu, in vendar so jih povsod, kjer so le mogli, spodbijali in si prizadevali, jim vzeti ves vpliv na javno življenje. S tem pa jasno pričajo, da jim samim ni resnica s svojim banderom; kajti ko bi to bilo, bi jim bil kat. duhovnik, ki poleg svojega rodoljubja ves gori za svoj cerkveni poklic, enako ljub tovarš, kakor zdravnik ali advokat, ki poleg svojega rodoljubja vsa gorita, eden za zdraviteljsko učenost, drugi pa za paragrafe zakonskih knjig. In če bi jim dali tudi veljati, da resnično hočejo po tem načelu delati, kažejo vendar v svojem djaji, da jim je to nemogoče, ker v tem, ko kličejo: „rodnost brez ozira na vero!“ — se vendar sami nehoté vedno na vero ozirajo; kajti le kar zavolj vere jim mrzé določni katoliški možjé, naj bi bili sicer še toliki rodoljubi. In tako so možje te stranke sami najboljši djanski dokaz za resnico tega, kar smo zgoraj rekli, da je ravno tako nemogoče narodno vprašanje ločiti od verskega, kakor nam je nemogoče, da sami v sebi ločimo Slovenca od katoličana. — Bandero te stranke tedaj nič družega ni, kakor zapeljiva zanjka, določnim katoliškim rodoljubom nastavljena, da bi zatajili svoje verske in cerkvene dolžnosti, in vrh tega še verskim mlačnežem kakor hlapci pri delu pomagali, ko na narodnem polji med čisto pšenico rodoljubja sejejo pleve in zel onega vrtoglavnega liberalizma, kateri ni ne tič ne miš, ampak spaka vsega zdravega in doslednjega mišljenja, vir vseh homatij in nesreč, v ktere je uboga Evropa zabredla in se dalje bolj vgrezuje, in pravi oče onega rdečega socializma, ktere bo morebiti že v kratkem njegovo dedšino nastopil na razvalinah podrtih cerkev in porušeni prestolov. Pod to bandero tedaj katoličani, ki se svojih verskih dolžnosti zavedamo in ob enem tudi zdravo pamet še čislamo, nikakor ne stopimo; — na tem mestu toraj je tudi porazumljenje in sloga nemogoča.

Tedaj poskusimo drugo pot, in poglejmo bandero, ki ga konservativni, to je, določno katoliški rodoljubi v rokah držé z napisom: „Narodnost po sv. veri posvečena“. Kazaje na ta napis prijazno vabimo možé prve stranke rekoč: ker mi ne moremo stopiti pod vaše bandero, stopite vi pod naše. Narodnost je itak na našem kakor na vašem banderu zapisana; da vam pa mi ponujamo narodnost celó posvečeno, potem menimo, na svoji ceni ni zgubila, ampak le pridobila. Pa pravite: beseda vera nas žali. Poglejmo, — odkritosrčnost in resničnost veljá.

Vprašamo vas: ste li katoličani? Vi rečete, da. — Hočete katoličani tudi ostati? Vi zopet rečete: dá. — Dobro! če so te besede iz vaših ust odkritosrčne, kaj vam tedaj brani stopiti pod naše bandero in se pod tem banderom z nami zediniti? — Pa vi rečete: ka-
ličani sicer smo in ostati hočemo, ali z Vašim katoličanstvom se ne moremo sprijazniti. — Dobro; če ste res katoličani, morete tudi vedeti, da si katoličan svoje vere ne sme snovati sam iz sebe (a priori), ampak da je katoliška vera božja zaloga (depositum fidei), učeči cerkvi izročena, ktero more vsak katoličan celó sprejeti — ako hoče sploh katoličan še ostati — in nad ktero ne sme nihče nič spreminjati, tudi njen škof in njen papež ne. Če vam toraj naše katoličanstvo ni po volji, nam pa dokažite, da smo mi slovenski duhovniki v nasprotji z ono vero, ktero je katoliška cerkva od apostoljskih časov do sedanje ure po vsem svetu učila. Ako nam to dokažete, hvaležni vam bodemo in popravili bomo svoje mišljenje v verskih zadevah. Dokler nam pa tega dokazati ne morete, vas poprimemo za vašo določno besedo: da ste in ostati hočete katoličani — in vas zarotimo pri nevarnosti, v ktero naša nesloga slovenski narod paha, da vi na našo stran stopite in pod našim narodnim pa krščanskim banderom nam prijateljsko roko v spravo in prihodnjo slogo podaste. Obrnemo se tedaj do vseh katoliških Slovencev, in jih kličemo v imenu mile domovine pod bandero, ki nam obeta brambo najžlahtnejših biserov: narodnosti in vere. Edinost v veri nas pelje k edinosti v narodnem prizadevanji, in edinost v veri priklíče nebeški blagoslov nad naše narodno delo.“

Mnogovrstne novice.

* *Velikansko zver — morskega psa (Haifisch)* — so 16. dne u. m. vjeli v morji v Preluki pri Voloski (blizo Reke). Ta strašanska riba je 15 čevljev dolga in 12 čevljev široka, tehta pa 45 centov. Tacega še ne pomnijo. Bil sem pričujoč — pripoveduje pisatelj v „Danici“ — ko so vjetega morskega psa razparali; našli so v njem kosove človeka (vojaškega mornarja), glavo, vse oprsje z mesom obe nogi s čevlji, srajco, plavo haljino (bluzo) in na robu (krogeljnu) 3 rede, častno znamenje mornarsko, pa ribo delfina, ki je gotovo tehtal 3 stote, in jagnječo kožo. Vse mesto vre skupaj ga gledat, ne vé se še, kaj bodo dalje ž njim počeli.

Dopisi.

Iz nemškega Štajerja 15. aprila. R. *) — Veliko veselje je na tujem živečim Slovencem vzbudilo naznailo, da se je vendar enkrat tako potrebna naprava, kakoršna je banka „Slovenija“, na domači zemlji ustanovila. Kdor je delovanje na denarstvenem polji le količkaj opazoval, moral je težko pogrešati take domače naprave. Čestitamo tedaj gospodom, ki so se trudapolnega dela, delnice bankine domačinom v roke spraviti, poprijeli, ter jim želimo iz srca dober vspeh. Pri tej priložnosti moramo pa tudi vse narodnjake, katerih še bahanje tujcev z njihovo „inteligenco“ in „kapitalom“ ni vzbudilo, vljudno opomniti, naj s krepkim sodelovanjem temu v prihodnje tako koristnemu podvzetju k zaželenemu vspehu pripomorejo. Na zdar!

Iz Tominskega 23. aprila. — Moj dopis v 16. listu „Novic“ meril je očitno na društvo „Soča“, v ožjem pomenu na društvene kolovodje, čijih glasilo je list „Soča“. Slovenskim čitateljem pa je javna skrivnost, da ima „Soča“ še drugo glasilo v „Slov. Nar.“, kte-

*) Draga nam prijazna ponudba!